

Recenzia

Valachovič M. (ed.), 2001: Rastlinné spoločenstvá Slovenska. 3. Vegetácia mokradí. Veda, Bratislava, 435 pp., ISBN 80-224-0688-0

Šest let po vydání prvního a tři roky po vydání druhého dílu Rastlinných spoločenstiev Slovenska se nám dostává do rukou dlouho očekávaný třetí díl této monumentální monografické série. Jak naznačuje modrá barva obálky, obsahem třetího svazku jsou mokřady včetně prameniště a rašeliniště. Na zpracování celkem osmi vegetačních tříd se tentokrát podílel větší tým odborníků než v případech minulých dvou dílů.

Spojovací článek s předchozím dílem monografie, který byl věnován synantropní vegetaci, tvoří řád *Convolvuletalia sepium*, zahrnující nitrofilní lemovou vegetaci podél vodních toků (zpracovali I. Jarolímek a M. Zaliberová). Ostatní spoločenstvá třídy *Galio-Urticetea*, do které tento řád patří, byla zpracována už v druhém dílu. Nejrozsáhlejší kapitoly knihy jsou věnovány „velkým třídám“ *Phragmito-Magnocaricetea* (vegetace rákosin a vysokých ostřic; zpracovali H. Ořaheľová, R. Hrivnák a M. Valachovič) a *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* (slatiniště a přechodová rašeliniště; M. Hájek a I. Háberová). Následují třídy *Oxycocco-Sphagnetea* (vrchoviště; R. Šoltés, M. Hájek a M. Valachovič), *Montio-Cardaminetea* (prameniště; M. Valachovič), *Isoëto-Nanojuncetea* (vegetace jednoletých vlhkomilných bylin na obnažených dnech; M. Valachovič, H. Ořaheľová a R. Hrivnák) a *Isoëto-Littorelletea* (vegetace vytrvalých obojživelných bylin; M. Valachovič a H. Ořaheľová). Knihu uzavírá krátká kapitola o málo známé vegetaci parožnatkovitých řas třídy *Charetea fragilis*, kterou zpracovala H. Ořaheľová. Tato kapitola by sice byla patřila do prvního dílu Rastlinných spoločenstiev, věnovaného vodní vodní vegetaci, nicméně je sympatické, že autoři využili fytoecologického materiálu nashromážděného hlavně v posledních letech a zpracování této vegetace zahrnuli do třetího dílu.

Úroveň zpracování monografie zachovává vysokou laťku nasazenou v prvních dvou dílech. Rostlinná spoločenstvá jsou dokumentována a porovnána v synoptických tabulkách, podložených téměř čtyřmi tisíci originálních fytoecologických snímků. Nešlo však o pouhé shrnutí existujícího publikovaného materiálu. Pro syntézu všech tříd bylo použito také mnoho nepublikovaných fytoecologických snímků cíleně shromážděných autory nebo poskytnutých různými kolegy. Každé spoločenstvo je podrobně popsáno na jedné až dvou stránkách strukturovaného textu, který zachycuje fyziognomii, druhové složení, ekologii, dynamiku a rozšíření, případně syntaxonomické poznámky. U použitých syntaxonomických koncepcí je patrný zejména vliv rakouského přehledu vegetace od L. Muciny a kolektivu z roku 1993, v menší míře také českého seznamu vegetačních jednotek od J. Moravce a kolektivu z roku 1995. Schéma klasifikace však není nikde mechanicky přejímáno; spíše je klasifikační systém citlivě vytvářen tak, aby co nejuvěrněji odrážel variabilitu vegetace na Slovensku a současně zohledňoval poměry v okolních zemích. Například zpracování třídy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* považují za velmi zdařilý kompromis mezi koncepcí širokých svazů, obecně akceptovanou ve většině evropských zemí, a koncepcí úzkých, ale ekologicky i syngeneticky jasně vymezených svazů, kterou pro bývalé Československo rozpracoval K. Rybníček (*Stud. ČSAV* 1984/8: 15 – 69, 1984).

Knihy je vzorně editovaná a chyb je v ní minimum, i když tu a tam se nějaké najdou – při zpracování tak obsáhlého materiálu tomu ovšem snad ani nemůže být jinak. Z chyb, které by mohly uživatele knihy zavádět, je snad vhodné si hned v nově zakoupeném výtisku knihy

(dokončenie na str. 164)